

ارائه برنامه کاربردی آموزشی مبتنی بر تلفن همراه هوشمند برای مراقبان غیررسمی بیماران مبتلا به زوال عقل

مقدمه: زوال عقل یکی از شایع‌ترین بیماری‌های مزمن عصبی است که با پیشرفت بیماری، بیماران به طور فزاینده‌ای نیازمند کمک یک مراقب شده که این تقاضای فزاینده مراقب را تحت فشار قرار می‌دهد. مراقبت از بیمار مبتلا به زوال عقل یک چالش بزرگ برای جوامع در سراسر جهان و خانواده‌ها است. درک نیازهای آموزشی مراقبان خانوادگی برای ارتقاء نقش مراقبتی‌شان در طول سیر بیماری بسیار مهم است. برنامه‌های کاربردی سلامت همراه نیز مانند برنامه‌های کاربردی تلفن‌های هوشمند می‌توانند برای درک نیازهای آموزشی مراقبان به کار برده شوند. هدف از این مطالعه ایجاد یک برنامه کاربردی آموزشی هوشمند برای مراقبان بیماران زوال عقل بود.

روش پژوهش: این پژوهش از نوع توسعه‌ای کاربردی و روش ترکیبی از نوع اکتشافی بود و در دو مرحله انجام شد. در مرحله اول، به منظور شناسایی نیازهای آموزشی مراقبان، مصاحبه‌های عمیق با ۱۷ مراقب خانوادگی عضو انجمن دمانس و آلزایمر ایران انجام شد. اعتبار سوالات توسط متخصصین طب سالمندی و مدرسین انجمن دمانس و آلزایمر ایران بررسی و از دو مصاحبه اول برای اصلاح سوالات استفاده شد. تحلیل محتوای کیفی از این مرحله محتوای برنامه را تشکیل داد. در مرحله دوم، به منظور اولویت‌بندی نیازهای آموزشی شناسایی شده و ساختار برنامه کاربردی، جلسه پنل تخصصی با متخصصین طب سالمندی، روانپزشکی، نورولوژی و پرستاری برگزار شد. ابزار مورد استفاده در این گام چارچوب بحث و پرسشنامه اولویت‌بندی نیازهای آموزشی بود که نتایج پرسشنامه با نسخه ۲۲ نرم افزار SPSS تحلیل شد. نمونه اولیه برنامه کاربردی براساس یافته‌های گام قبل طراحی شد و در آخر نمونه طراحی شده با استفاده از پرسشنامه استاندارد ارزیابی کاربردپذیری کوئیز، توسط ۳۰ مراقب غیررسمی عضو انجمن دمانس و آلزایمر ایران مورد ارزیابی قرار گرفت.

یافته‌ها: طبق یافته‌ها در حیطه زوال عقل و مسائل روانی- رفتاری آن، تعامل با بیمار زوال عقل، مسائل روانی مراقب و مسائل روزمره مراقب، تمامی مولفه‌های مربوطه به این حیطه‌ها جزء نیازهای آموزشی ضروری برای مراقبان بود. قابلیت‌های برنامه کاربردی نشان داد که از ۱۵ عملکرد شناسایی شده، به کار بردن تمام موارد ضروری بوده که در این میان استفاده از فایل صوتی، ویدیو و متن در ارائه محتوا و همچنین ساده بودن برنامه کاربردی و داشتن قابلیت جستجو و دسترسی به تمام آموزش‌ها از طریق فهرست مشخص و طبقه‌بندی شده ضروری قلمداد شد. در گام بعدی با استفاده از یافته‌های حاصل از مرحله نیازسنجی و اولویت‌بندی، برنامه کاربردی آموزشی با زبان برنامه نویسی اندروید و محیط اندروید استودیو طراحی شد. در مرحله ارزیابی کاربردپذیری برنامه، میانگین بدست آمده در رابطه با استفاده از برنامه کاربردی ۸/۴۹ از ۹ بود. نتایج نشان داد کاربران کاربردپذیری برنامه را در سطح خوب ارزیابی کردند.

نتیجه گیری: برنامه کاربردی آموزشی مراقبان بیماران زوال عقل با هدف کمک به مراقبان زوال عقل طراحی شد. انتظار می‌رود به کارگیری این برنامه منجر به افزایش آگاهی مراقبان گردد و این امر به نوبه خود موجب بهبود مراقبت، وضعیت عملکردی و افزایش کیفیت زندگی مراقبان شود. با این حال پژوهش‌های بیشتری نیاز است تا کارایی و اثربخشی این برنامه در بین کاربران بیشتری ارزیابی شود.

کلیدواژه: زوال عقل، مراقب، آموزش، برنامه کاربردی